

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงปารีส
ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสาธารณรัฐฝรั่งเศส
วันที่ 23 - 29 มีนาคม 2563

ปริมาณการบริโภคสบู่ในฝรั่งเศสเพิ่มขึ้นในช่วงวิกฤต Covid-19

จากสถานการณ์การระบาดของโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในฝรั่งเศสในปัจจุบัน ประชาชนเพิ่มการรักษาสุขอนามัยเป็นพิเศษ โดยทำความสะอาดมือและร่างกายบ่อยกว่าปกติ หลังจากกลับบ้าน หรือสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อโรคในที่สาธารณะ ตลอดจนการทำมาความสะอาดครัวเรือน สำหรับการทำความสะอาดมือนั้น กระทรวงสาธารณสุขฝรั่งเศสแนะนำให้ประชาชนล้างมือให้บ่อยครั้งขึ้นในระหว่างวันด้วยเจลแอลกอฮอล์ล้างมือหรือสบู่

จากเจลสู่สบู่

ในปัจจุบันเจลแอลกอฮอล์ล้างมือขาดแคลนในตลาดฝรั่งเศสอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ 2563 เนื่องจากประชาชนเริ่มกักตุนเจลหลังจากมีข่าวการแพร่ระบาดของโรคในอิตาลีและเริ่มมีผู้ติดเชื้อในฝรั่งเศส และนับจากนั้นจนถึงปัจจุบันฝรั่งเศสไม่สามารถจัดหาสินค้าจากต่างประเทศเพื่อรองรับความต้องการได้ทันเวลา ประกอบกับการผลิตภายในประเทศยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการในตลาด แม้ว่าผู้ประกอบการด้านเครื่องสำอางฝรั่งเศสหรือโรงงานเหล่านี้จะเริ่มหันมาผลิตเจลแอลกอฮอล์แล้ว แต่การผลิตเป็นไปเพื่อป้อนให้กับโรงพยาบาลและสถานรักษาพยาบาลที่กำลังอยู่ในสภาวะขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์จากการรักษาผู้ป่วยจำนวนมากเป็นหลัก นอกจากนี้รัฐบาลยังอนุญาตให้ร้านขายยาผลิตเจลแอลกอฮอล์ล้างมือตามสูตรและขั้นตอนขององค์การอนามัยโลกเพื่อจำหน่ายได้ อย่างไรก็ตามร้านขายยาประสบคือไม่มีวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์เพียงพอ

ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงจำเป็นต้องหันมาใช้สบู่ในการทำมาความสะอาดมือ และทำให้ความต้องการของสบู่ในตลาดฝรั่งเศสเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 นับตั้งแต่ช่วงที่รัฐบาลประกาศให้ประชาชนกักตัวอยู่บ้านตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม 2563 เป็นต้นมา ผู้ผลิตสบู่ในฝรั่งเศสจึงต้องเพิ่มกำลังการผลิตเป็นอย่างมาก โดยมีทั้งบริษัทที่เพิ่มกำลังการผลิตร้อยละ 50 ไปจนถึงเพิ่มกำลังการผลิตสามเท่า ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการในตลาด ในปัจจุบันผู้กระจายสินค้าทั่วประเทศต่างสต็อกสินค้าสบู่เพิ่มขึ้นมากกว่าปกติถึงร้อยละ 30

พฤติกรรมผู้บริโภค

ในสถานการณ์ปกติ ชาวฝรั่งเศสบริโภคสบู่รวมประมาณปีละ 2 กิโลต่อคนต่อปี นับรวมเป็นสบู่ประมาณ 130,000 ตันต่อปี โดยแยกเป็นสบู่สำหรับทำความสะอาดร่างกายร้อยละ 45 สบู่ทำความสะอาดครัวเรือนร้อยละ 13 และที่เหลือเป็นสบู่พิเศษอื่น ๆ ที่ใช้ทำความสะอาดในภาคอุตสาหกรรม เช่น สบู่จัดคราบน้ำมันเครื่อง โดยมีผู้ประกอบการข้ามชาติได้แก่ Procter&Gamble, Unilever, Henkel และ Colgate เป็นผู้ถือส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 90

ในกลุ่มสบู่ทำความสะอาดร่างกาย ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมใช้สบู่เหลวมากกว่าสบู่ก้อน แต่อย่างไรก็ดีในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา สบู่ก้อน โดยเฉพาะสบู่ในกลุ่ม cold process ที่ไม่ใช้ความร้อนในกระบวนการทำสบู่เริ่มกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้ง โดยมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่

1. สบู่ cold process เป็นสบู่ที่มีสาร glycerin ที่ให้ความชุ่มชื้นกับผิวอยู่โดยธรรมชาติ ซึ่งต่างจากสบู่จากภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่จะผ่านกระบวนการความร้อนทำให้สูญเสีย glycerin ไป หรือมีการสกัด glycerin ออกเพื่อนำไปใช้เป็นสารให้ความชุ่มชื้นในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางอื่น ๆ เช่น โลชั่นทาผิว
2. กระแสการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสบู่เหลวมักมีส่วนผสมของสารสังเคราะห์ น้ำมันแร่ หิน สารเคมีจากอุตสาหกรรมปิโตรเลียม และ micro-plastic

ทั้งนี้ปัจจัยหลังทำให้การบริโภคสบู่ทั่วไปที่ซื้อจากร้านค้าจากธรรมชาติกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งด้วยเช่นกัน โดยเป็นสบู่ที่ใช้ไขมันจากพืชในการผลิต โดยเฉพาะน้ำมันมะกอก น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันปาล์ม อย่างไรก็ตามผู้บริโภคหลายรายพยายามลดน้ำมันปาล์มออกจากสูตรการผลิต ตามกระแสต่อต้านน้ำมันปาล์มที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ และผู้ผลิตยังเติมแต่งสบู่ด้วยน้ำมันหอมระเหย สารสกัดจากธรรมชาติ และผงพืชสมุนไพรต่าง ๆ เพื่อสรรพคุณทางกลิ่น ทางสี และทางยาที่แตกต่างกัน เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดในการกระตุ้นการบริโภคสบู่

ฝรั่งเศสกับการผลิตสบู่

ฝรั่งเศสนับเป็นประเทศที่ผลิตสบู่เพื่อการค้ามาเป็นเวลาหลายศตวรรษ โดยมีสินค้าเด่นคือสบู่มาร์เซย์ (Marseille Soap – Savon de Marseille) ซึ่งเป็นสบู่ที่ทำจากน้ำมันมะกอกล้วน ผลิตในบริเวณทางตอนใต้ของฝรั่งเศสโดยเฉพาะบริเวณเมือง Marseille ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ปลูกมะกอกน้ำมันจำนวนมาก โดยขั้นตอนการผลิตสบู่จะใช้ไขมันมะกอกคั้นในรอบที่ 2-3 โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงครั้งแรกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 12 และได้รับการกำหนดมาตรฐานการผลิตในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 (คริสต์ศตวรรษที่ 17) สบู่มาร์เซย์เป็นสบู่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากสบู่เอเล็ป (Alep soap – Savon d'Alep) ซึ่งมีถิ่นกำเนิดในประเทศซีเรีย ผลิตจากน้ำมันมะกอกและน้ำมันลูกจันทน์ สบู่ทั้งสองชนิดเป็นสบู่ที่เริ่มกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งในปัจจุบันในฝรั่งเศส โดยมีจำหน่ายทั้งแบบก้อน และแบบปรับเป็นสบู่เหลวแล้ว สำหรับสบู่แบบก้อนจะต้องใช้ส่วนผสมของไขมันอิ่มตัวจากน้ำมันมะกอกร้อยละ 72

ฝรั่งเศสเคยผลิตสบู่มาร์เซย์ได้มากที่สุดประมาณ 180,000 ตันต่อปี ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ด้วยโรงงานผลิตประมาณ 900 แห่ง ก่อนที่จะได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ประกอบกับสบู่จากบริษัทอุตสาหกรรมรายใหญ่ที่เริ่มเข้ามาชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ปัจจุบันจึงมีโรงงานผลิตสบู่มาร์เซย์เหลือเพียง 4 แห่ง ที่ยังผลิตด้วยส่วนผสมและวิธีการดั้งเดิม และมีกำลังการผลิตรวมกันประมาณ 32,000 ตันต่อปี ซึ่งฝรั่งเศสบริโภค

ภายในประเทศประมาณ 20,000 ตัน อย่างไรก็ตามในตลาดโลกมีสบู่จำนวนมากที่กล่าวอ้างว่าเป็นสบู่มาร์เซย์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสบู่ที่ผลิตในประเทศจีน หรือนำเนื้อสบู่ที่ผลิตในจีนมาหลอมและแต่งสีและกลิ่นในฝรั่งเศสก่อนจำหน่ายด้วย ทั้งนี้ผู้ผลิตสบู่มาร์เซย์ต้นตำรับ 4 รายของฝรั่งเศสได้พยายามจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อป้องกันการใช้ชื่อสบู่มาร์เซย์ แต่ยังไม่เป็นผลสำเร็จ ดังนั้นจึงยังเป็นการยากที่จะแยกสบู่มาร์เซย์ดั้งเดิมที่ผลิตในฝรั่งเศส และสบู่มาร์เซย์ที่ผลิตในประเทศอื่น ๆ

ความเห็นคัด.

จากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในฝรั่งเศสในปัจจุบัน อาจทำให้ชาวฝรั่งเศสหันกลับมาใช้สบู่ในชีวิตประจำวันมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสในการค้าสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ต้องการเสนอสบู่ชนิดใหม่ ๆ เข้าสู่ตลาด ที่อาจใช้ส่วนผสมตามธรรมชาติที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิต เช่น น้ำมันมะพร้าว และพืชสมุนไพรอื่นๆ ที่มีเอกลักษณ์หรือเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย

อย่างไรก็ดี สบู่เป็นสินค้าในกลุ่มเครื่องสำอาง ซึ่งการส่งออกมายังประเทศในสหภาพยุโรปจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบว่าด้วยการนำเข้าเครื่องสำอางอย่างเคร่งครัด ประกอบด้วย การจัดทำข้อมูลความปลอดภัยผลิตภัณฑ์ การตรวจสอบ การแจ้งส่วนผสม การจัดทำฉลาก การแจ้งผู้รับผิดชอบการนำเข้าและอุบัติเหตุจากการใช้ผลิตภัณฑ์ และการขออนุญาตวางจำหน่าย นอกจากนี้ อาจมีประเด็นด้านการกล่าวอ้างสรรพคุณเพื่อสุขภาพและความงาม ซึ่งจะต้องเป็นไปตามบัญญัติการอ้างสรรพคุณที่สหภาพยุโรปบันทึกไว้ นอกจากนี้งานแสดงสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าเครื่องสำอางที่มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส ได้แก่ Cosmetic 360 ซึ่งหากผู้ประกอบการสนใจเข้าร่วมงาน ก็จะสามารถติดต่อศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) หรือ TCELS หรือสอบถามข้อมูลที่ สคต. ณ. กรุงปารีส ได้ต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงปารีส
มีนาคม 2563

ที่มาของข้อมูล

การเพิ่มกำลังการผลิต

<https://www.lesechos.fr/pme-regions/provence-alpes-cote-dazur/le-covid-19-dope-la-production-de-savon-de-marseille-1186132>

https://www.francetvinfo.fr/sante/maladie/coronavirus/coronavirus-les-ventes-de-savon-explosent_3886023.html

ปริมาณการบริโภคสบู่

<https://www.planetoscope.com/hygiene-beaute/1559-consommation-de-savon-de-marseille-en-france.html>

ประวัติสบู่มาร์เซย์

https://fr.wikipedia.org/wiki/Savon_de_Marseille

ระเบียบการนำเข้า และการกล่าวอ้างสรรพคุณของสหภาพยุโรป

<https://www.ecomundo.eu/en/blog/steps-import-cosmetic-product-europe>

https://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/claims/register/public/?event=register.home